

โทรเลข

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพริทอเรีย

หน้าที่ ๑ ของ ๖ หน้า

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๙	ชั้นความลับ	ความเร่งด่วน
ส่งทาง () Email (✓) e-Peer () IpSwitch () Fax		จ่าย ๑๔๐๔ ๐๗๐๒
เรื่อง การใช้มาตรการทางการค้าของแอฟริกาใต้ในกรณีเหล็กและเหล็กกล้า		สำเนา ๐๑๐๐ ๐๗๐๐ ๐๗๐๒ ๑๔๐๐ รบกต ศิริลักษณ์ รบกต เชษฐพันธ์

ถึง กระทรวงการต่างประเทศ ที่ PRE ๑๙๓ / ๒๕๖๙
สำเนา สอท. ทุกแห่งในภูมิภาคแอฟริกา สคต. / กรุงพริทอเรีย (ส่งตรง)

อนุสนธิโทรเลข สอท. ที่ PRE ๑๙๓ / ๒๕๖๙ ลงวันที่ ๑๔ พ.ค. ๒๕๖๙ รายงานแผนปฏิรูประบบการทำงานของคณะกรรมการบริหารการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Administration Commission – ITAC) โดยมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและเชื่อมโยงการพิจารณามาตรการทางการค้าเข้ากับนโยบายอุตสาหกรรมภายในประเทศ และอาจทำให้ประเทศคู่ค้าต้องเผชิญกับมาตรการทางการค้าของแอฟริกาใต้ในจำนวนที่มากขึ้น รวดเร็วขึ้น และครอบคลุมขึ้นกว่าเดิม ความแจ้งแล้ว นั้น

เมื่อ ๑๔-๑๕ พ.ค. ๒๕๖๙ สำนักงานสรรพากรแอฟริกาใต้ (South African Revenue Service SARS) ได้ออกประกาศแก้ไขพิกัดอัตราอากรตามรายงานของ ITAC ฉบับที่ ๗๖๔ โดยปรับขึ้นอัตราอากรศุลกากรสำหรับสินค้าเหล็กและเหล็กกล้า ผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้า เครื่องมือและเครื่องใช้ทำด้วยโลหะสามัญ ตลอดจนของเบ็ดเตล็ดทำด้วยโลหะสามัญ พร้อมแก้ไขรายการสินค้าอากรเพื่อจัดให้มีระบบสินค้าอากรสำหรับสินค้าเหล็กบางประเภท (ตาม QRcde ที่ปรากฏท้ายโทรเลขฉบับนี้) พัฒนาการดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ITAC ได้ขยายการใช้มาตรการทางการค้าในลักษณะที่กว้างขึ้นและเป็นระบบมากขึ้น ภายใต้แรงกดดันจากภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า

สอท. ขอรายงานพัฒนาการและข้อพิจารณาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. วิกฤตอุตสาหกรรมเหล็กของแอฟริกาใต้

อุตสาหกรรมเหล็กของแอฟริกาใต้กำลังเผชิญสภาวะที่ผู้ผลิตรายใหญ่ภายในประเทศต้องการการสนับสนุนจากรัฐบาลในระดับสูง การจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมเหล็กของแอฟริกาใต้ลดลงประมาณ ๒๕,๐๐๐ ตำแหน่งตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ และบริษัท ArcelorMittal South Africa (AMSA) ซึ่งเป็นผู้ผลิตเหล็กครบวงจรรายเดียวของประเทศ ได้ประกาศแผนปิดสายการผลิตเหล็กทรงยาว (long products) อันจะกระทบการจ้างงานโดยตรงประมาณ ๓,๕๐๐ ตำแหน่ง และคุกคามการจ้างงานในห่วงโซ่อุปทานปลายน้ำอีกหลายหมื่นตำแหน่งรัฐบาลแอฟริกาใต้ได้เข้าให้ความช่วยเหลือทางการเงินผ่านบริษัทพัฒนาอุตสาหกรรม (Industrial Development Corporation – IDC) ควบคู่ไปกับการพิจารณามาตรการทางการค้าเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมจากการนำเข้า การทบทวนโครงสร้างอัตราอากรเหล็กที่นำไปสู่รายงาน ITAC ฉบับที่ ๗๖๔ มีต้นทางจากคำร้องของภาคเอกชนแอฟริกาใต้ โดยเฉพาะสถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งแอฟริกาใต้ (South African Iron and Steel Institute –

ผู้ปฏิบัติ	เสนอ	อนุมัติ	ผู้ส่ง
เอกพล พูลพิพัฒน์		เอกพล ๒๐.๐๕.๖๙	 ๒๐ พ.ค. ๖๙

SAISI) ซึ่งยื่นคำขอในนาม AMSA และผู้ผลิตรายอื่นในห่วงโซ่ต้นน้ำ ขณะเดียวกัน สมาคมนายจ้างแห่งชาติ (National Employers' Association of South Africa – NEASA) ซึ่งเป็นตัวแทนผู้ประกอบการปลายน้ำกว่า ๑,๘๐๐ บริษัท ได้แสดงท่าทีคัดค้าน โดยเห็นว่ามาตรการที่เสนอเอื้อประโยชน์ต่อผู้ผลิตต้นน้ำในขณะที่เพิ่มต้นทุนแก่ผู้ผลิตปลายน้ำ ความตึงเครียดระหว่างผลประโยชน์ของผู้ผลิตต้นน้ำกับปลายน้ำในประเทศจึงเป็นบริบทสำคัญที่กำหนดทิศทางและขอบเขตของมาตรการ

๒. การปรับขึ้นอัตราอากรศุลกากรสำหรับสินค้าเหล็กและเหล็กกล้า

SARS ได้ออกประกาศแก้ไขพิกัดอัตราอากรตามรายงานของ ITAC ฉบับที่ ๗๖๔ โดยปรับขึ้นอัตราอากรศุลกากรสำหรับสินค้าเหล็กและเหล็กกล้า ผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้า เครื่องมือและเครื่องใช้ ทำด้วยโลหะสามัญ ตลอดจนของเบ็ดเตล็ดทำด้วยโลหะสามัญ พร้อมแก้ไขรายการคืนอากรเพื่อจัดให้มีระบบคืนอากรสำหรับสินค้าเหล็กบางประเภท

ITAC ระบุว่า การทบทวนนี้เป็นการทบทวนโครงสร้างอัตราอากรเหล็กครั้งใหญ่ที่สุดในรอบกว่า ๒ ทศวรรษ ครอบคลุมพิกัดสินค้ากว่า ๖๐๐ รายการ และมีเป้าหมายเพื่อรับมือภาวะกำลังการผลิตเหล็กส่วนเกินของโลก การนำเข้าสินค้านำเข้าราคาถูก และการเบี่ยงเบนทางการค้า (trade diversion) ที่กระทบอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยได้เสนอให้ใช้มาตรการทางการค้าและมาตรการนอกภาคการค้า (non-trade interventions) ควบคู่กันในลักษณะเป็น integrated package เพื่อฟื้นฟูความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเหล็กภายในประเทศ

ประธานกรรมการ ITAC (Ayabonga Cawe) ระบุว่า การปรับขึ้นอัตราอากรในครั้งนี้เป็นการนำอัตราอากรขึ้นไปอยู่ที่ระดับอัตราผูกพันสูงสุด (bound rate) ที่แอฟริกาใต้สามารถเรียกเก็บได้ตามพันธกรณีภายใต้ WTO เป็นการเปลี่ยนแปลงจากแนวนโยบายในปี ๒๕๔๘ ที่เคยลดอากรเหล็กหลายรายการเหลือศูนย์ภายใต้สมมติฐานว่าอุตสาหกรรมเหล็กของแอฟริกาใต้มีศักยภาพแข่งขันได้ในระดับโลก โดยปัจจุบันกำลังการผลิตของอุตสาหกรรมเหล็กในประเทศเหลือไม่ถึงครึ่งของระดับในปี ๒๕๔๗

๓. การใช้มาตรการทางการค้า

การออกประกาศปรับขึ้นอัตราอากรศุลกากรสำหรับสินค้าเหล็กและเหล็กกล้า ตามรายงานฉบับที่ ๗๖๔ เป็นส่วนหนึ่งของมาตรการทางการค้าที่แอฟริกาใต้ทยอยออกมาอย่างต่อเนื่องในระยะหลัง โดยเฉพาะในช่วงระหว่าง มี.ค.-พ.ค. ๒๕๖๙ ซึ่ง ITAC และ SARS ได้บังคับใช้หรือผลักดันมาตรการที่กระทบสินค้านำเข้าหลายรายการในระยะเวลากว่าครึ่งปี ทั้งการบังคับใช้อากรตอบโต้การทุ่มตลาดเหล็กโครงสร้าง ในกรณีของไทย การแจ้งพิจารณาขยายมาตรการปกป้องสินค้าเกลียวเหล็ก การบังคับใช้อากรตอบโต้การทุ่มตลาดเครื่องซักผ้า และการปรับขึ้นอัตราอากรทั้งหมดตามรายงานฉบับที่ ๗๖๔ ขณะเดียวกัน ยังมีการสอบสวนมาตรการปกป้องเหล็กแผ่นรีดร้อนและเหล็กแผ่นรีดเย็นซึ่งอยู่ในขั้นสุดท้ายของการพิจารณา ความถี่และความต่อเนื่องของมาตรการในลักษณะนี้เป็นข้อบ่งชี้สำคัญที่ฝ่ายไทยควรพิจารณาอย่างรอบด้าน

๔. แนวโน้มการดำเนินการของ ITAC และนัยต่อไทย

พัฒนาการที่ปรากฏบ่งชี้ว่า ITAC กำลังขยายการใช้มาตรการทางการค้าจากการดำเนินการเป็นรายคดี ไปสู่การใช้เครื่องมือหลายประเภทในลักษณะที่กว้างขึ้น ถี่ขึ้น และเชื่อมโยงกับนโยบายอุตสาหกรรมภายในประเทศมากขึ้น พัฒนาการนี้อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางการค้าและโครงสร้างการแข่งขันระหว่างแอฟริกาใต้กับประเทศผู้ส่งออกสำคัญ โดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นแหล่งนำเข้าสินค้าเหล็กที่ใหญ่ที่สุดของแอฟริกาใต้ในปัจจุบัน

๔.๑ มาตรการตามหมวดสินค้า

รายงาน ITAC ฉบับที่ ๗๖๔ แสดงว่า แอฟริกาใต้เริ่มขยายการใช้มาตรการทางการค้าจากการดำเนินการเป็นรายคดี ไปสู่การใช้มาตรการในลักษณะครอบคลุมทั้งหมดสินค้า ก่อนหน้านี้ กรณีเหล็กโครงสร้างจากไทยที่ถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ ๒๐.๓๒ เป็นมาตรการเฉพาะสินค้าและเฉพาะประเทศ ภายหลังการสอบสวนตามคำร้องของผู้ผลิตภายในประเทศรายหนึ่ง ขณะที่รายงานฉบับที่ ๗๖๔ เป็นการปรับขึ้นอัตราอากรปกติในลักษณะ Most-Favoured-Nation tariff ครอบคลุมพิกัดสินค้าจำนวนมากในคราวเดียว และมีผลต่อ

การนำเข้าจากทุกประเทศพร้อมกัน โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการสอบสวนการทุ่มตลาดเป็นรายกรณี การดำเนินการลักษณะนี้แสดงว่า ITAC สามารถใช้มาตรการที่มีผลกว้างและดำเนินการได้รวดเร็วขึ้นกว่าระบบเดิม

๔.๒ ระบบคืนอากร

ในการแก้ไขรายการคืนอากรลำดับที่ ๔๖๐.๑๕ พร้อมกับการปรับขึ้นอัตราอากร เป็นรูปธรรมของระบบใบอนุญาตคืนอากร (permit-rebate system) แม้อัตราอากรที่สูงขึ้นยังคงบังคับใช้เป็นการทั่วไป แต่ผู้นำเข้าที่ต้องการได้รับการผ่อนผันสามารถยื่นขอสิทธิคืนอากรจาก ITAC เป็นรายกรณี โครงสร้างลักษณะนี้ทำให้ ITAC ยังคงถือเครื่องมือทางอากรไว้ในมือ และมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขในการอนุมัติแต่ละกรณี ทั้งนี้ ITAC ระบุว่ารายการคืนอากรในรายงานฉบับที่ ๗๖๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องผู้ผลิตปลายน้ำจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนโดยไม่จำเป็น ในกรณีที่สินค้าเหล็กที่จำเป็นต่อกระบวนการผลิตไม่มีการผลิตภายในประเทศ โดยครอบคลุมรายการไฟฟ้าบางประเภท ลวดเหล็ก ท่อ และเหล็กโครงสร้างหนักบางรายการ ภาคเอกชนแอฟริกาใต้ได้แสดงข้อกังวลว่าระบบนี้ยังเปิดช่องให้ ITAC ใช้ดุลพินิจในระดับสูง และการยื่นขอใบอนุญาตมิได้หมายความว่าได้รับอนุมัติโดยอัตโนมัติ

๔.๓ การใช้มาตรการหลายชั้น

ปัจจุบันสินค้าเหล็กที่นำเข้าสู่แอฟริกาใต้อาจอยู่ภายใต้มาตรการหลายชั้นพร้อมกัน ได้แก่ อากรตอบโต้การทุ่มตลาดรายคดี มาตรการปกป้องสำหรับสินค้าบางประเภท และการปรับขึ้นอัตราอากรปกติทั้งหมดตามรายงานฉบับที่ ๗๖๔ เมื่อรวมกับระบบใบอนุญาตคืนอากรที่เพิ่งจัดตั้งขึ้น จะเห็นได้ว่า ITAC ไม่ได้ใช้เครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่งโดยลำพัง หากแต่ใช้เครื่องมือหลายประเภทประกอบกัน เพื่อเพิ่มระดับการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ

๔.๔ ผลกระทบต่อสินค้าไทย

สอท. ขอเรียนข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของฝ่ายไทย ดังนี้

๔.๔.๑ กลุ่มสินค้าที่ได้รับผลกระทบ

ผลกระทบของรายงาน ITAC ฉบับที่ ๗๖๔ ต่อผู้ส่งออกไทยมีลักษณะกว้างกว่ากรณีตอบโต้การทุ่มตลาดที่ผ่านมา เนื่องจากครอบคลุมสินค้าเหล็กแปรรูปและของทำด้วยเหล็กจำนวนมากในพิกัดศุลกากรตอนที่ ๗๒ ๗๓ ๘๒ และ ๘๓ ซึ่งเป็นกลุ่มสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังแอฟริกาใต้และภูมิภาคแอฟริกาตอนใต้ โดยเฉพาะ SACU ตัวอย่างสินค้าที่ ITAC ปรับขึ้นอัตราอากรเป็นร้อยละ ๒๐ จากเดิมที่ปลอดอากร ได้แก่ จอบ พลั่ว ลิ่มไม้ เป็นต้น ตลอดจนเหล็กท่อนและท่อบางประเภท สำหรับกลุ่มเครื่องยัด เช่น สกรู ตะปู เป็นต้น ปรับขึ้นเป็นร้อยละ ๓๐ ขณะที่กลุ่มโซ่ข้อต่อแบบเชื่อมและลูกบิดปรับขึ้นเป็นร้อยละ ๑๕ และลวดเหล็กบางประเภทปรับขึ้นเป็นร้อยละ ๑๐ ทั้งนี้ ประมาณร้อยละ ๗๗ ของรายการสินค้าที่ ITAC ปรับขึ้นอัตราอากรเป็นสินค้าขั้นกลางซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบในภาคการผลิตปลายน้ำ ผลกระทบจึงไม่ได้จำกัดเฉพาะผู้ส่งออกเหล็กโดยตรง แต่รวมถึงผู้ส่งออกสินค้าที่มีเหล็กเป็นส่วนประกอบหรือใช้เหล็กเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตด้วย

๔.๔.๒ ข้อจำกัดของสถานะประเทศกำลังพัฒนา

ข้อพิจารณาสำหรับผู้ส่งออกไทยคือ การปรับขึ้นอัตราอากรปกติ (MFN tariff) ไม่อยู่ในขอบเขตสิทธิยกเว้นสำหรับประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งใช้ได้เฉพาะกับมาตรการปกป้อง (safeguard measures) ในกรณีมาตรการปกป้องสินค้าเกลียวเหล็กที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ไทยยังอาจได้รับการยกเว้น หากปริมาณการนำเข้าอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ WTO กำหนด แต่ในการปรับขึ้นอัตราอากรปกติตามรายงานฉบับที่ ๗๖๔ สินค้าไทยต้องรับภาระอัตราอากรที่สูงขึ้นเต็มจำนวนเช่นเดียวกับทุกประเทศ โดยไม่มีกลไกยกเว้นในลักษณะนี้

๔.๔.๓ อุตสาหกรรมยานยนต์

นอกเหนือจากผลกระทบต่อผู้ส่งออกเหล็กโดยตรง รายงาน ITAC ฉบับที่ ๗๖๔ ยังกระทบอุตสาหกรรมยานยนต์ของแอฟริกาใต้ในฐานะผู้ใช้วัตถุดิบเหล็ก โดยบริษัทผู้ผลิตรายานยนต์ในแอฟริกาใต้ อาทิ BMW และ Ford ตลอดจนสมาคมอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งแอฟริกาใต้ (National Association of Automobile Manufacturers of South Africa – NAAMSA) และสมาคมผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แห่งแอฟริกาใต้ (National Association of Automotive Component and Allied Manufacturers – NAACAM) ได้แสดงข้อกังวลว่า การปรับขึ้นอัตราอากรเหล็กจะเพิ่มต้นทุนการผลิตยานยนต์และลดทอนความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมยานยนต์แอฟริกาใต้ในตลาดโลก โดยเฉพาะในภาวะที่ผู้ผลิตรายานยนต์ในประเทศกำลังเผชิญแรงกดดันจากการนำเข้ารถยนต์สำเร็จรูปราคาต่ำจากจีนและอินเดีย

ITAC ระบุว่า ในกรณีเหล็กเกรดเฉพาะที่ไม่มีการผลิตในประเทศและมีปริมาณไม่เพียงพอ อาจมีการใช้ระบบคืนอากรหรือมาตรการผ่อนผันเพิ่มเติมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อผู้ผลิตปลายน้ำ ทั้งนี้ พัฒนาการนี้เป็นประเด็นที่ฝ่ายไทยควรพิจารณาเป็นพิเศษ เนื่องจากไทยเป็นผู้ส่งออกชิ้นส่วนยานยนต์และยานยนต์มายังแอฟริกาใต้ในระดับมีนัยสำคัญ (เป็นสินค้าที่ไทยส่งออกไปแอฟริกาใต้เป็นลำดับ ๑) ผู้ส่งออกไทยในกลุ่มชิ้นส่วนยานยนต์ที่มีเหล็กเป็นส่วนประกอบจึงอาจเผชิญทั้งการเพิ่มขึ้นของต้นทุนวัตถุดิบในประเทศปลายทาง และการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไปในตลาดยานยนต์ของแอฟริกาใต้

๔.๔.๔ ขอบเขตของมาตรการและพัฒนาการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

นอกจากนี้ ยังมีพัฒนาการที่อยู่ระหว่างดำเนินการที่ควรติดตามอย่างใกล้ชิด ได้แก่ การสอบสวนมาตรการปกป้องสำหรับเหล็กแผ่นรีดร้อนและเหล็กแผ่นรีดเย็นซึ่งอยู่ในขั้นตอนสุดท้ายของการพิจารณา และการที่ ITAC อยู่ระหว่างพิจารณาจัดตั้งระบบคืนอากรเพิ่มเติมสำหรับสินค้าเหล็กทรงยาว (long products) ภายหลังจากสูญเสียกำลังการผลิตของ AMSA โดยระบบคืนอากรใหม่นี้อาจครอบคลุมลวดเหล็ก เหล็กเส้นเสริมคอนกรีต และเหล็กรูปพรรณบางประเภท ซึ่งอาจเปิดช่องทางบรรเทาภาระอากรสำหรับผู้นำเข้าสินค้าไทยในกลุ่มดังกล่าวในระยะต่อไป

๕. ข้อพิจารณาเพิ่มเติม

๕.๑ สถานะทางอากรของไทย

นอกเหนือจากผลกระทบเฉพาะกรณีสินค้าเหล็ก รายงาน ITAC ฉบับที่ ๗๖๔ ยังนำไปสู่ข้อพิจารณาเชิงโครงสร้างเพิ่มเติม กล่าวคือ เมื่อแอฟริกาใต้เริ่มใช้การปรับขึ้นอัตราอากรปกติในลักษณะครอบคลุมหลายหมวดสินค้า ปัจจัยที่กำหนดความได้เปรียบเสียเปรียบของผู้ส่งออกแต่ละประเทศจึงมิได้ขึ้นอยู่กับผลของกรณีตอบโต้การทุ่มตลาดรายกรณีเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป แต่ขึ้นอยู่กับสถานะทางอากรของสินค้านั้นภายใต้กรอบความตกลงทางการค้าที่เกี่ยวข้องด้วย

ในขั้นนี้ สินค้าไทยยังไม่มีสิทธิอัตราอากรที่ต่ำกว่าอัตราปกติรองรับสำหรับสินค้าในกลุ่มดังกล่าว การปรับขึ้นอัตราอากรปกติตามรายงานฉบับที่ ๗๖๔ จึงอาจส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดแอฟริกาใต้มากขึ้นในระยะต่อไป อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันประเทศผู้ส่งออกสำคัญในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงอินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม ก็ยังไม่มีสิทธิทางอากรที่ต่ำกว่าอัตราปกติสำหรับสินค้าในกลุ่มดังกล่าว เช่นเดียวกับไทย

๕.๒ การแข่งขันกับจีน

ปัจจัยที่ขับเคลื่อนรายงานฉบับที่ ๗๖๔ ในระดับเศรษฐศาสตร์การค้า คือ การเพิ่มขึ้นของส่วนแบ่งการนำเข้าจากจีนในตลาดเหล็กของแอฟริกาใต้อย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลของ ITAC ระบุว่า ส่วนแบ่งการนำเข้าเหล็กจากจีนในตลาดแอฟริกาใต้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๗๔ ในปี ๒๕๖๕ เป็นร้อยละ ๗๗ ในปี ๒๕๖๖ และร้อยละ ๘๐ ในปี ๒๕๖๗ โดยปริมาณการนำเข้าจากจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ และร้อยละ ๖๒ ในปี ๒๕๖๖ และ ๒๕๖๗ ตามลำดับ

มาตรการของรายงานฉบับที่ ๗๖๔ จึงมีเงินเป็นเป้าหมายหลักโดยปริยาย แม้รูปแบบของมาตรการจะเป็นการปรับขึ้นอัตราอากรปกติที่กระทบทุกประเทศพร้อมกัน

นัยต่อฝ่ายไทยคือ ผู้ส่งออกไทยกลายเป็นผู้ได้รับผลกระทบทางอ้อมของมาตรการที่มุ่งสกัดการนำเข้าจากจีนเป็นหลัก ทั้งนี้ มาตรการที่บังคับใช้อาจส่งผลให้โครงสร้างการแข่งขันของสินค้าบางประเภทในตลาดแอฟริกาใต้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้ประกอบการไทยควรติดตามและประเมินเป็นรายผลิตภัณฑ์ต่อไป

๕.๓ ระบบใบอนุญาตคินอากร

ช่องทางที่ผู้นำเข้าสินค้าไทยอาจใช้บรรเทาภาระอากรได้ในระยะสั้น คือระบบใบอนุญาตคินอากรตามรายการลำดับที่ ๔๖๐.๑๕ ซึ่งโดยทั่วไปเปิดให้สำหรับสินค้าที่ไม่มีการผลิตภายใน SACU อย่างไรก็ดี ระบบนี้ไม่ใช่สิทธิอัตราอากรพิเศษ หากแต่เป็นการผ่อนผันรายการภายใต้ดุลพินิจของ ITAC และผู้มีสิทธิยื่นคำขอคือผู้นำเข้าฝ่ายแอฟริกาใต้ มิใช่ผู้ส่งออกไทยโดยตรง ประโยชน์ที่ผู้ส่งออกไทยจะได้รับจากระบบนี้จึงขึ้นอยู่กับความชัดเจนของหลักเกณฑ์ การจัดเตรียมข้อมูลทางเทคนิค และความพร้อมของคู่ค้านำเข้าในแอฟริกาใต้เป็นสำคัญ

๖. แนวทางดำเนินการต่อไป

๖.๑ การตรวจสอบพิกัดสินค้า

แม้การปรับขึ้นอัตราอากรตามรายงาน ITAC ฉบับที่ ๗๖๔ จะเป็นมาตรการที่ดำเนินการภายใต้กรอบพันธกรณีของแอฟริกาใต้ภายใต้ WTO และฝ่ายไทยไม่มีช่องทางที่จะทำให้อัตราอากรที่สูงขึ้นลดลงได้โดยตรง อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ส่งออกไทยที่ติดตามพัฒนาการของมาตรการทางการค้าอย่างใกล้ชิด และเตรียมความพร้อมล่วงหน้า จะสามารถรับมือกับมาตรการได้ดีกว่าผู้ส่งออกที่ไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการหรือเตรียมข้อมูลรองรับอย่างเพียงพออย่างทันที่

ในระยะต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตรวจสอบรายการพิกัดศุลกากรที่มีผลบังคับใช้จริงตามรายงานฉบับที่ ๗๖๔ จากเอกสารรัฐกิจจานุเบกษา เทียบกับโครงสร้างการส่งออกของไทยไปยังแอฟริกาใต้ เพื่อระบุกลุ่มสินค้าที่ได้รับผลกระทบโดยตรง รวมทั้งพิจารณาว่าพิกัดสินค้าใดเข้าข่ายเป็นวัตถุดิบที่ไม่มีการผลิตภายใน SACU และอาจขอใช้สิทธิคินอากรตามรายการลำดับที่ ๔๖๐.๑๕ ได้ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้มีสิทธิยื่นคำขอคือผู้นำเข้าฝ่ายแอฟริกาใต้ การที่ผู้ส่งออกไทยและคู่ค้านำเข้าได้รับข้อมูลและเตรียมเอกสารประกอบคำขอไว้ล่วงหน้า จะช่วยเพิ่มโอกาสในการได้รับการผ่อนผันภาระอากรในทางปฏิบัติ

๖.๒ การเตรียมการของผู้ส่งออกไทย

ผู้ส่งออกไทยในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวควรเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลต้นทุน แหล่งกำเนิดสินค้า และโครงสร้างราคา เพื่อให้สามารถเข้าร่วมกระบวนการสอบสวนของ ITAC ได้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ทั้งนี้ ประสิทธิภาพจากกรณีเครื่องซักผ้าบานเป็นข้อยืนยันว่า ผู้ส่งออกไทยที่เข้าร่วมและให้ความร่วมมือในการสอบสวนได้รับอัตราอากรเฉพาะบริษัทที่ต่ำกว่าผู้ส่งออกที่มีได้เข้าร่วมอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งแนวโน้มนี้อาจยังมีความสำคัญมากขึ้นภายใต้ระบบ ITAC ที่ดำเนินการได้รวดเร็วและครอบคลุมมากขึ้นในระยะต่อไป ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการประสานผู้ส่งออกไทยในกลุ่มชิ้นส่วนยานยนต์ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต้นทุนวัตถุดิบในห่วงโซ่อุปทานยานยนต์ของแอฟริกาใต้

๖.๓ การเฝ้าระวังมาตรการการค้า

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพึงเฝ้าระวังมาตรการทางการค้าในกลุ่มหลักที่ยังอยู่ระหว่างดำเนินการเป็นการเฉพาะ ทั้งการพิจารณาขยายระยะเวลามาตรการปกป้องสินค้าเกลียวเหล็ก การสอบสวนมาตรการปกป้องเหล็กแผ่นรีดร้อนและเหล็กแผ่นรีดเย็น และการที่ ITAC อยู่ระหว่างพิจารณาจัดตั้งระบบคินอากรเพิ่มเติมสำหรับสินค้าเหล็กทรงยาวภายหลังการสูญเสียกำลังการผลิตของ AMSA รวมทั้งจะแจ้งเตือนฝ่ายไทยทันทีเมื่อมีพัฒนาการที่อาจกระทบสินค้าไทย เพื่อให้ผู้ประกอบการมีเวลาเตรียมการตอบสนองภายในกรอบเวลาที่ ITAC กำหนด ซึ่งมีแนวโน้มกระชั้นขึ้นภายหลังการปฏิรูปกระบวนการทำงานของ ITAC

นอกจากนี้ การเฝ้าระวังจากอุตสาหกรรมเหล็กควรขยายไปสู่อุตสาหกรรมอื่น เนื่องจาก ITAC อาจขยายการใช้มาตรการในลักษณะเดียวกันเมื่อมีคำร้องจากภาคเอกชนในอุตสาหกรรมอื่น ภายใต้แรงผลักดันที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะการที่ ITAC ระบุไว้ในแผนการดำเนินงานประจำปีว่าจะนำปัจจัยด้านการเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของคนผิวดำในวงกว้าง (Broad-Based Black Economic Empowerment – B-BBEE) มาประกอบการพิจารณาอนุมัติใบอนุญาตคืนอากร ทั้งนี้ เนื่องจากเงื่อนไขผู้กักตัวผู้ยื่นคำขอ ไม่ใช่ผู้กักประเภทสินค้า จึงสามารถนำไปใช้กับทุกอุตสาหกรรมที่อยู่ภายใต้ระบบใบอนุญาตคืนอากรได้ในทางปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

เอกพล

